

אילים, אלא הוא האיל האמור כאן – בסדר עבודת יום הכיפורים
 (ויקרא טז ד), הוא אותו איל האמור בחומש הפקודים (ספר במדבר)
 בסדר מוספי יום הכיפורים (במדבר טז ח). רבי אלעזר ברבי שמעון
 אומר, שני אילים נפרדים הם, אחד האמור כאן – בסדר עבודת יום
 הכיפורים, לחובת היום, ואחד האמור בחומש הפקודים לקרבן
 המוספין. ואם כן לשיטת רבי אלעזר ברבי שמעון שבוים הכיפורים
 הקריבו שני אילים, מדוע למדים יום הכיפורים ממילואים, ולא חג
 השבועות ממילואים, הרי אף יום הכיפורים אינו דומה למילואים
 שהקריבו בו איל אחד.
 משיבה הגמרא: אפילו תימא ברבי אלעזר ברבי שמעון, יש ללמוד
 ממילואים חיוב פרישה קודם יום הכיפורים ולא קודם חג
 השבועות, שהרי התם ביום כיפור חד – איל אחד בלבד בא לחובת
 היום ואינו נקרא מוסף, וחד איל קרב למוספין כדלעיל, ויש לנו
 ללמוד יום הכיפורים ממילואים שכן ביום כיפור יש רק איל אחד
 למוספין כמו במילואים שקרב איל אחד, לאפוקי (להוציא) עצרת
 דתנינא – שני האילים לחובת היום נניחו שבאים על שתי הלחם,
 ואם כן אינו דומה למילואים שהיה בהם רק איל אחד.
 שואלת הגמרא: ואימא שתיבת 'לכפר' באה ללמד שצריך
 להפריש את הכהן המקריב קרבנות של ראש השנה, ודומה הוא
 למילואים דפרישת שבעה ליום אחד הוא. משיבה הגמרא: אמר רבי
 אבהו, דנין ולמדים פה ואיל שמקריב כהן גדול ביום כיפור משלו
 – מממונו, מפר ואיל שהקריב אהרן במילואים שאף הם היו
 משלו, לאפוקי (להוציא) עצרת וראש השנה שפר ואיל הקרבים
 בהם דציבור נניחו – מממון הציבור נקנים, ואינם דומים
 למילואים.
 שואלת הגמרא על יישובו של רבי אבהו: הניחא – זה נכון מה
 שאמר שהפר והאיל שהקריב אהרן במילואים היו מממונו, רק
 למאן דאמר שכל מקום שכתוב בתורה 'קח לך' כמו בקרבן
 המילואים שנאמר (במדבר טז ב) 'ואמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר
 לחטאת ואיל לעלה, פירשו קח משלך – מממונו,

הלכות הללו וסימנם בראשי תיבות פז"ר קש"ב – פייס, זמן, רגל,
 קרבן, שיר וברכה, שבהם חלוק שמיני עצרת מחג הסוכות, אבל
 לענין דין תשלומין – השלמת הקרבנות למי שלא הביא קרבנותיו
 בתחילת הרגל, ודאי שמיני עצרת תשלומין הראשון הוא –
 המשכו של חג הראשון של סוכות ואפשר להשלים בו הבאת
 הקרבנות, דהא תנן (חגיגה ט), מי שלא חג – לא הקריב את חגיגתו
 ביום טוב הראשון של חג, חונג והולך – מביא את קרבנו כל הנהל
 כולו, ואף ביום טוב האחרון של חג שהוא שמיני עצרת. ונמצא
 שבזה שמיני עצרת טפל לחג הסוכות, ולא מסתבר שיהא הטפל
 חמור מן העיקר לענין פרישה.
 מוסיפה הגמרא לשאול: מנין שתיבת 'לכפר' האמורה במילואים
 באה ללמד על פרישה לכהן גדול קודם יום הכיפורים, ואימא
 שבאה ללמד על עצרת – חג השבועות, שכהן המקריב את
 קרבנות חג שבועות צריך לפרוש קודם לכן שבעה ימים, שכן
 עצרת דומה למילואים דאף בו פרישת שבעה ליום אחד הוא וולכך
 אין לדחות כפי שדחינו (לעיל ב) לענין פסח וסוכות שהם שבעה
 ימים. מיישבת הגמרא: אמר רבי אבהו, דנין – למדים פה אחד ואיל
 אחד הקרבים במוסף יום הכיפורים, מפר אחד ואיל אחד שהקריב
 אהרן ביום השמיני למילואים, לאפוקי עצרת – להוציא חג
 השבועות שאין ללמודו ממילואים להצריך בו פרישה, כיון דשני
 אילים נניחו – שמקריבים בו שני אילים עם שתי הלחם, ואינו דומה
 למילואים.
 שואלת הגמרא: הניחא – מובן יישובו של רבי אבהו למאן דאמר
 שקרבן מוסף יום הכיפורים, איל אחד הוא בלבד, כמו במילואים,
 אלא למאן דאמר שני אילים נניחו כדלחלן, מאי אימא למימר, הרי
 אין דומה יום הכיפורים שיש בו שני אילים לשמיני למילואים שיש
 בו רק איל אחד, ובמה עדיף ללמוד יום הכיפורים ממילואים ולא
 עצרת ממילואים. והיכן מצינו שנחלקו בכך, דתניא בתורת כהנים
 (אחרי מות פ"ב), רבי אומר, איל אחד בלבד היה הוא לקרבן ציבור
 ביום הכיפורים, ואף שנאמר בפסוקים שני פעמים, אין זה חיוב שני

אגרות קודש

ב"ה, ימי חנוכה, ה'תש"כ

ברוקלין, נ.י.

שנת המאתים להסתלקות הילולא של הבעל שם טוב ז"ל

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו ממוצש"ק.

ויהי רצון אשר כתוכן והתעוררות ימי חנוכה אלו, שענינם הדלקת הנרות, הנרות שהם לעולם,
 אל מול פני המנורה, וכל הברכות שאינן בטלין לעולם (ראה רמב"ן ריש פ' בהעלותך), והלכה כב"ה
 דמוסיף והולך מוסיף ואור.

הנה כן יהי' בהפעולות בקדש במשך כל השנה להוסיף בנר מצוה ותורה אור, ובנר ה' נשמת
 אדם של עצמו ושל הזולת, מתוך שמחה, ותהייה הפעולות חדורות אור וחיות הנפש, מוארה באור
 פנימיות תורתו ית', הנמשכת מבחי' פנימיות ועצמות ואו"ס ב"ה (עיין אגרת הקדש של כ"ק אדמו"ר
 (מוהרש"ב) נ"ע, נדפסה בהיום יום י"ט כסלו).

בברכה לבשו"ט בכל האמור ולחנוכה שמח,

מ. שניאורסאהן

יומא דף ג עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עזר והדר" (ליום שני) קכא

תחלה נניח. מפרשת הגמרא: מאי עבודה תחלה, איליאם שהכונה
תחלה בבהן גדול – שעבודת יום הכיפורים היא הראשונה
מקרבנות ציבור שבמשכן שצויתה עליה התורה שתיעשה בבהן
גדולה, ודומה למלואים שהיא העבודה הראשונה מעולם
שנעשית בבהן גדול, אם כן היינו קפייא – זה כלשון הראשון
בדברי רבינא. אלא הכונה שלמים יום הכיפורים שבו העבודה
היא תחלה במקום – ראשונה בקדוש הקדשים שהוא מקום שלא
עשו בו עבודה קודם לכן, משמני למלואים שאף בו העבודה
שנעשתה היתה תחלה במקום – במזבח החיצון.
חזרת הגמרא לדון בלימוד לדין פרישה שבעה ימים בפרה וביום
הכיפורים: כי אהא – (כשבא) רב דימי מארץ ישראל לבבל אהא,
רבי יוחנן מתני תרא – למד דרשה אחת בלבד ממילואים, ואילו
[רבי יהושע בן לוי] מתני תרתי – למד מכך שתי דרשות. רבי יוחנן
מתני תרא, 'לעשת לכפר' אלו מעשה יום הכיפורים שהם צריכים
פרישה כמילואים, ואינו דורש מכאן לרבות פרישה אף בפרה.
[ורבי יהושע בן לוי] מתני תרתי, 'לעשת' אלו מעשה פרה, 'לכפר'
אלו מעשה יום הכיפורים, שבשניהם צריך לפרוש שבעה ימים קודם
עשייתם כמו במילואים.
מקשה הגמרא: כיצד יתכן שרבי יוחנן מתני תרא, והא אהא תנן –
והרי שנינו דין פרישה בשניהם, שכן שנינו שבעת ימים קודם יום
הכיפורים מפרישין כהן גדול מביתו, וכן שנינו שבעת ימים קודם
שריפת הפרה מפרישין כהן השורף את הפרה מביתו. מתרצת
הגמרא: דין פרישה בפרה אדומה אינו מן התורה אלא זהו מעלה
וחומרא בעלמא, שמשום הקולות שנהגו במעשה הפרה לעשותה
בכהן טבול יום הנהיגו בה חומרא זו.
מקשה הגמרא: איך אמר רב דימי שרבי יוחנן סבר שאין למדים
פרה ממילואים, והא אמר רבי מניומי בר חלקיה, אמר רבי מחסין
בר אידי אמר רבי יוחנן, 'באשר עשה ביום הזה, צוה ה' לעשת לכפר
עליכם', ודרש 'לעשות' אלו מעשה פרה, 'לכפר' אלו מעשה יום
הכיפורים. ומבואר בזה שרבי יוחנן למד ממילואים אף על פרישה
למעשה פרה. מתרצת הגמרא: ההוא – מה שאמר רב מניומי בשם
רבי יוחנן שלמדים פרה ממילואים, אין זה דעת רבי יוחנן עצמו,
אלא רבי יוחנן אמר כן משמו דרביה – של רבו, רבי אהא – (כשבא)
רבין, אמר בשם רבי יוחנן משום רבי ישמעאל רבו, 'לעשות' אלו
מעשה פרה, 'לכפר' אלו מעשה יום הכיפורים.
מביאה הגמרא דעה נוספת מהיכן למדים פרישה קודם יום
הכיפורים: אמר ליה ריש לקיש לרבי יוחנן, מהיכא קא ליפת לה –
מהיכן למדת דין פרישה לפני עבודת יום הכיפורים, ממילואים, אם
כן היה להם להיות שוים בדיניהם, אי מה מילואים כל דין הקטוב
בהן מעבב בהן אף בדיעבד, שאם לא פירש קודם העבודה אינו
יכול לעבוד, אף הקא נמי – גבי יום הכיפורים גם צריך להיות דיון
שכל הקטוב בהן מעבב בהן אף בדיעבד, ואם לא פירש קודם יום
הכיפורים לא יוכל לעבוד. וכן תימא – ואם תשיבני שאכן קבי נמי
ביום הכיפורים הפרישה מעכבת, והרי מוכח לא כן, דהתנן
במשנתינו, ומתקינן לו בהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול
טומאה, ולא קתני – ולא כתוב שמתקנין את הכהן האחר, הרי
שאותו כהן יוכל לעבוד תחתיו אף בלא שפירש מביתו קודם לכן,
ומוכח שאין ההפרשה מעכבת בדיעבד. וכן תימא – ואם תשיבני
שאכן מאי – מה ששנינו מתקינן הכונה מתקנין, ואף הכהן השני
צריך הפרשה כיון שהיא מעכבת, לא יתכן לפרש כן, שאם כן
ליתני או אידי ואידי – או בשניהם בבהן גדול ובכהן המחליף
יתבנו לשון מתקיני, או אידי ואידי – בשניהם יכתבו לשון
מתקנין, וממה שלגבי הכהן המחליף שינו ונקטו לשון 'מתקיני'
מוכח שאין צריך להפריש אותו, ומדוע אין פרישה מעכבת בו כפי
שמעכבת במילואים.
אמר ליה רבי יוחנן לריש לקיש, אלא מהיכא ליפת לה – מהיכן
הנך למד דין פרישה קודם יום הכיפורים. אמר [ליה] ריש לקיש,
למדת דין זה מסיני, שלאחר מות תורה משה פירש קודם שעלה
למחנה שכינה שבמרום כדי לקבל את הלוחות, דכתיב (שמות כ טו)
'וישכן כבוד ה' על הר סיני ויכסחו הענן וששת ימים, ויפקדא אל משה

וכן במקום שנאמר 'עשה לה' כגון 'עשה לה' שתי חצוצרות כסף'
(במדבר י ב) פירושו עשה משלך, שלדבריו אכן הפר והאיל של
המילואים היו משלו, לכך למדים רק את יום הכיפורים, אלא למאן
דאמר שאף במקום שכתוב לשון 'לך' הכונה משל צבור, והפר
והאיל של המילואים לא באו מממונו של אהרן, מאי איכא למימר,
מדוע אין למדים ראש השנה ממילואים, הרי בשניהם הקרבנות
משל ציבורא. והיכן מצינו שנחלקו בכך, דתניא, כאשר נאמר
בתורה 'קח לה' כגון במלואים ובקטורת (שמות ל לד), פירושו משלך,
וכן כשכתוב 'עשה לה' כגון בחצוצרות, פירושו משלך, אבל כאשר
כתוב 'ויקחו אליה', כגון בשמן זית למנורה (שמות כו ב), היינו משל
צבור, דכתיב רבי יאשיהו, רבי יונתן אומר, בין קח לה' בין ויקחו אליה
פירושו משל צבור, ומה תלמוד לומר – מדוע נאמר 'קח לה',
בלשון יחיד, אלא לרמז שאומר הקדוש ברוך הוא כפיכחול – אילו
היה ציבור יכול להתכפר בקרבן של יחיד או אז משלך אני הייתי
רוצה יותר משלכם, לפי שאינם עושים רצוני, אבל למעשה קח
משל ציבור לפי שהם קרבנות ציבור. אהא תנן אמר משום רבי
אליעזר, מצינו סתירה בכתובים מממונו של מי נבנה הארון אם
משל משה או משל ציבור, שכן כתוב אהרן אומר 'ועשית לה ארון
עץ' (דברים י א), וכתוב אהרן אומר 'ועשו ארון עצי שטים' (שמות כה ט),
הא כיצד, אלא ודאי הארון נבנה משל ציבור, ושנינו הלשון לרמז
בא, כאן – הפסוק 'ועשו' נאמר בזמן שישאל עושי רצונו של
מקום, ולפיכך נקראת העבודה על שמו, ואילו כאן – הפסוק
'ועשית לך' נאמר בזמן שאין עושי רצונו של מקום. ונמצא שלדעת
רבי יונתן קרבנות המלואים היו משל ציבור, ומדוע אין למדים
מכך להצריך פרישה לעבודת קרבנות ראש השנה שגם הם משל
ציבור.
מתרצת הגמרא: עד כאן לא פליגי – לא נחלקו רבי יאשיהו ורבי
יונתן אלא בקיחות דעלמא ועשיות דעלמא – בסתם קיחות ועשיות
האמורות בתורה, כלומר, קיחות דעלמא, כגון 'קח לה' סמים' (שמות
ל לד) שבענין הקטורת, עשיות דעלמא, כגון 'עשה לה' שתי חצוצרות
כסף' (במדבר י ב), שאין מוכח מן המקראות משל מי לקחתם, אבל
הנך במילואים וביום הכיפורים, הרי המקרא פריש קא מפרש את
דבריו דמשלך הוא, שהנה, במילואים, מקרי כתיב 'ואל בני ישראל
תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת' בלשון רבים, ואם כן 'ואמר
אל אהרן קח לה' עגל בן בקר לחטאת' שנאמר לפניו, למה לי – למה
שינו בו הלשון לכתוב 'קח לה' בלשון יחיד, אלא שמע מינה
שכוונת הכתוב 'קח לה' משלך הוא. וכמו כן ביום הכיפורים, מקרי
כתיב בתחילת הפרשה (ויקרא טו ג) 'בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר
בן בקר לחטאת וגו', ובזאת עזת בני ישראל וקח שני שעירי עזים
לחטאת, הרי שהפר הקרב ביום הכיפורים הוא קרבנו של אהרן,
ואם כן מה שנאמר אחריו (שם טו ו) 'והקריב את פר החטאת אשר
לו, למה לי תיבות 'אשר לו', הלא כבר נלמד כן מתחילת
הפרשה, אלא שמע מינה הא 'אשר לו' הנאמר ביום הכיפורים
פירושו משלך הוא, ובזה כולם מודים. נמצא שיום הכיפורים דומה
למילואים שבשניהם הקרבן משל הכהן המקריב, אבל ראש השנה
אינו דומה למילואים משום שקרבנותיו משל ציבור הם.
מביאה הגמרא יישובים נוספים מדוע ה'לכפר' מלמד דווקא על
פרישה לעבודת יום הכיפורים: רב אשי אמר, דנין יום הכיפורים
שבו מקריב הכהן הגדול פר לחטאת ואיל לעולה, ממילואים שאף
בו הקריב אהרן פר לחטאת ואיל לעולה, לאפוקי – (להוציא) ראש
השנה ועצרת, דתנן ויהי – האיל והפר הקרבים בהם עולות נניח.
רבינא אמר, דנין את יום הכיפורים שבו העבודה היא בבהן גדול
משמני למלואים שאף בו העבודה היתה בבהן גדול, כנאמר (ויקרא
טו ט) 'ויקרב אהרן אל המזבח, לאפוקי בולעה קושיתו – להוציא
כל הקושיות שלעיל מראש השנה, עצרת, רגלים ושמיני עצרת,
שאינן למדים עליהם להצריכם פרישה, משום דלאו עבודה בבהן
גדול נניח, שקרבנותיהם כשרים בכהן הדיוט.
ואיכא דאמרי שאמר רבינא בנוסח אחר, דנין יום הכיפורים שבו
העבודה תחלה משמני למלואים שאף בו העבודה תחלה, לאפוקי
הני – להוציא ראש השנה, שבועות, רגלים ושמיני עצרת דלאו

המשך ביאור למס' יומא ליום שני עמ' ב

1 בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּלְכַאוּרָה יֵשׁ יִתּוֹר בַּפְּסוּק, מִפְּדֵי פְתִיב בְּסוֹף הַפְּסוּק
2 וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, אִם כֵּן מֵאִי שִׁשָּׁת יָמִים, הֲלֹא אִם
3 קֵרָא לְמֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְדֹאֵי שִׁקְדָמוּ לוֹ שֶׁשָׁה יָמִים בָּהֶם כְּבוֹד
4 ה' הִיָּה עַל הָהָר וְלֹא נִקְרָא אֵלָיו, אֲלֹא מִקְרָא זֶה פָּנָה אֲב לְלַמֵּד
5 יִסּוֹד וְכֻלָּל שְׁפָל הַנִּכְנָס בְּמַחֲנֶה שְׁבִינָה טָעוֹן פְּרִישָׁת שִׁשָּׁה, שֶׁכֶּשֶׁם
6 שֶׁמֹּשֶׁה הוֹפֵרֶשׁ שֶׁשָׁה יָמִים עַל יְדֵי הָעֵנָן שֶׁכִּיסָהוּ, כִּךְ כָּל הַנִּכְנָס

7 לְמַחֲנֶה שְׁבִינָה טָעוֹן פְּרִישָׁה קוּדֵם לָכֵן, וּבְכֻלָּל זֶה כֹּהֵן גָּדוֹל קוּדֵם
8 כְּנִיסָתוֹ לְקוּדֵשׁ הַקִּדְשִׁים.
9 שׁוֹאֵלֶת הַגְּמָרָא: וְהָא אֲנִן שְׁבַעָה תַנִּין – הָרִי שְׁנִינוּ בְּמִשְׁנַתֵּינוּ שֶׁצָּרִיךְ
10 הַכֹּהֵן גָּדוֹל לְפָרוֹשׁ שְׁבַעָה יָמִים, וְלֹא שֶׁשָׁה יָמִים כְּפִי שֶׁהִיָּה בְּסִינִי.
11 מִיִּישְׁבַת הַגְּמָרָא: מִתְּנִיתִין שֶׁהַצָּרִיכָה פְּרִישָׁה גַם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
12 כְּשִׁטַּת רַבִּי יְהוּדָה בֵּין פְּתִידָא הִיא, דְּחִיִּישׁ